

RICHTLIJNEN VAN DE JAPANSE REGERING

de laatste zes maanden van de oorlog door het departement van oorlog bij enkele gelegenheden werd gelast dat tot elke prijs voorkomen moest worden dat krijgsgevangenen hun bevrijders levend in handen zouden vallen. Deze opdrachten hebben er in Japan en elders toe geleid dat bij sommige krijgsgevangenenkampen lange kuilen werden gegraven waarvan de krijgsgevangenen zelf de indruk hadden dat hun lijken er in zouden worden geworpen – trouwens, men vond na Japans capitulatie een bevel van het departement van oorlog dat, zodra de Amerikanen in Japan zouden landen, de krijgsgevangenen die in de mijnen werkzaam waren, een mijnschacht moesten worden ingedreven om er te worden afgemaakt. Op Java was er volgens een anti-Japanse Koreaan, die werkzaam was bij de afdeling krijgsgevangenen van het Japanse hoofdkwartier, al in oktober '44 een plan om, als Geallieerde landingen op Java aanstaande waren, de krijgsgevangenen en de hooggeplaatsten onder de geïnterneerden (die laatsten waren toen allen in een kamp te Tjimahi samengebracht) te provoceren tot opstootjes die als aanleiding zouden worden gebruikt om hen neer te maaien; zouden die provocaties geen effect hebben, dan zouden de betrokkenen in groepen uit de kampen worden gevoerd om ver van de steden gedood te worden.¹ Door Japans capitulatie is het op de meeste plaatsen niet tot uitvoering van deze en dergelijke bevelen gekomen, maar op enkele wèl: op Wake en op een van de zuidelijke eilanden in de Philippijnen zijn enkele honderden Amerikaanse krijgsgevangenen in de laatste oorlogsdagen afgemaakt en op Noord-Borneo zijn meer dan zeven-en-twintighonderd Britse en Australische krijgsgevangenen van een plaats waar zij een vliegveld moesten aanleggen, in grote groepen het oerwoud ingedreven – zes wisten te ontvluchten, alle overigen zijn bezweken of afgemaakt.

★

Wat het *Nanjo*-gebied betreft is het weergeven van de voorschriften en bevelen welke van Tokio uitgingen, slechts van beperkte betekenis: men heeft er de krijgsgevangenen (alook de eigen militairen) ingezet onder omstandigheden, waarin, als het gestelde doel, de voltooiing van de Birma-spoorweg bijvoorbeeld, maar bereikt werd, de offers aan mensen-

¹ Rapport, 23 april 1946, van Li Uck-Kwam aan het *Allied War Crimes Investigation Committee* (IC, I 347).